

Рекомендації на YouTube та у Tik-Tok є наочним прикладом використання подібних алгоритмів.

Підбиваючи підсумки, слід відзначити, що використання ШІ в медіа може бути спрямованим на те, щоб допомогти в роботі як авторам контенту, так і платформам, де цей контент публікується (відеохостинги, соціальні мережі, новинні портали тощо). Подібні технології невпинно розвиваються й розширюють свій функціонал, чим роблять взаємодію автора, платформи та аудиторії більш ефективною.

Д. Фаррахова

ПРОБЛЕМА АВТОРСТВА ТА ШІ-ФОТОГРАФІЯ

D. Farrakhova

THE PROBLEM OF AUTHORSHIP AND AI PHOTOGRAPHY

Розвиток цифрових технологій та штучного інтелекту (ШІ) радикально змінив фотографію, розширюючи можливості створення, редагування й розповсюдження зображення. Варто правильно сформулювати запит, і нейронна мережа швидко та якісно створить для вас ідеальне зображення, намагаючись відповідати всім вашим вимогам. Це зберігає час і зусилля, однак тим самим суттєво підважує статус фотографії як художньої одиниці. Крім цього, варто розуміти, що ШІ не сам створює всі зображення, а бере різні елементи у картин та малюнків, які вже існують. Він шукає їх відповідно до вашого запиту, аналізує та komponує нову картинку. Таким чином ви отримуєте результат, створений на основі чужої праці.

Звісно, така творчість порушує багато питань стосовно авторства. Загалом проблеми авторства існували в історії культури ще в античні часи, але найбільш радикальна постановка цієї проблеми спостерігається в епоху постмодерну. У сучасній культурі законодавче регулювання авторських прав йде врозріз з технічними досягненнями та реальними потребами соціуму. Усвідомлення принципової обмеженості фізичної і соціальної природи людей, яка не дозволяє їм безперервно творити нове, призводить до констатації необхідності дотримання балансу інтересів авторів та споживачів, які постійно вимагають новизни авторів нового й авторів похідного. Вироблені на цьому шляху законодавчі моделі вразливі, їхня реалізація на практиці ускладнена конфліктом потреб авторів та споживачів. Повсюдна комп'ютеризація та тотальна присутність мережі Інтернет спростили процес копіювання й популяризації авторських творів, а масова культура перевела їх у статус культурного продукту. Творча активність перемістилася в Інтернет: у блоги та соціальні мережі.

Можливість легкого і безперервного доступу до інформації призвела до того, що будь-який об'єкт став доступний для сприйняття невизначеного кола осіб без урахування волі та згоди його автора, крім того, сталося відчуження результатів творчої діяльності від своїх авторів.

Доступність авторства та відкритість обміну інформацією неминуче зробили творчість похідною, утворивши нові професії: дизайнер, програміст, ді-джей, журналіст і безліч інших. Відтепер автор має справу з обробкою чужої авторської праці з метою реалізації свого задуму, виробництва нового творчого продукту.

Фотографія останнім часом стала доступна багатьом, а завдяки Інтернету ідей для створення фотографій тепер вдосталь. Досить часто, свідомо чи ні, зазіхаючи

на чужу інтелектуальну власність, митці створюють свої фото, надихаючись ідеями інших, інтерпретуючи їх під свої потреби. Так з'явився термін «апропрійована фотографія».

Апропріація (лат. *appropriatio* — присвоєння) означає використання або перетворення чужих фотографій у межах творчого процесу. Це створює складнощі у визначенні авторства та власності над зображеннями. Варто зазначити, що нині дуже складно серед ідей, технік та прийомів знайти щось революційно нове, таке, чого б ще не існувало у світі. Однак повністю скопійована робота теж не може прикриватися апропріацією, тому рамки цього терміну залишаються досі розмитими. ШІ теж відноситься до апропріацій, оскільки він генерує нові роботи на основі вже наявних. Незважаючи на те, що деякий ШІ може генерувати велику кількість тексту, зображень або аудіо з дивовижною швидкістю, важливо зазначити, що більша частина небачених раніше результатів зводиться до формулювання підказки, яку алгоритми ШІ використовують для створення результатів.

Підказки є ключовими елементами людського рівня для взаємодії з інструментами ШІ та є основою для інструктажу ШІ для бажаної творчої поведінки та результату. У той же час ШІ може компенсувати багато компонентів, яких йому бракує для досягнення рівня того, що здається мистецтвом, створеного людьми. Він робить це, обробляючи величезні обсяги даних.

За наявності численних версій та варіантів зображення складно визначити, хто є його справжнім автором, що породжує проблеми з правовим захистом. Ця проблема існувала і до того, як ШІ почав активно використовуватися для створення зображень. Але з поширенням його використання питання авторства постало ще з більшою гостротою та складністю.

До того ж, такі фото можуть бути настільки добре зроблені, що їх дуже складно відрізнити від справжніх, створених людиною. Так, німецький фотохудожник Борис Ельдагсен виграв у конкурсі Sony World Photography Award 2023 у номінації «Креатив» з фотографією, яка, як згодом виявилось, була створена за допомогою ШІ. Ця робота є частиною серії під назвою “Pseudomnesia: Fake Memories” («Псевдомнезія: Фейкові спогади»), над якою Ельдагсен працює з 2022 року. Ельдагсен відмовився від призу й заявив, що хотів перевірити, чи можуть на таких конкурсах відрізнити роботи, створені ШІ. Сам він наголосив, що роботи ШІ аж ніяк не можуть називатися фотографією і тим паче перемагати на фотоконкурсах. Тобто найдосвідченіші митці та судді конкурсу не були в змозі визначити роботу нейронної мережі.

Створення фотографій за допомогою ШІ підкреслює проблеми визнання авторства, останні зображення можуть бути повністю згенерованими і не мати конкретного фізичного автора.

Тому для фотографів та сучасних художників важливо розглядати можливості захисту своїх робіт в умовах апропріації та генеративного мистецтва. Для захисту авторських прав можна використовувати різного роду ліцензії, фотографи можуть застосовувати інструменти моніторингу та пошуку в Інтернеті, щоб виявити випадкові апропріації своїх фотографій і відкрити авторські правки. У разі серйозних порушень авторських прав фотографії їхні автори можуть звернутися до суду за захистом своїх прав і вимогою компенсації за збитки.

Сучасні технології переосмислюють традиційне розуміння авторства у фотографіях та ставлять під сумнів те, що раніше вважалося «фотографією».

Генеративне мистецтво вносить плутанину в поняття авторства, наступний алгоритм та ШІ можуть створювати унікальні зображення без участі людини. Це порушує питання про те, чи може бути ШІ справжнім автором.

С. Остроус

АНАЛОГОВА ФОТОГРАФІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ХУДОЖНЬОГО ВИСЛОВЛЮВАННЯ

S. Ostrous

ANALOG PHOTOGRAPHY AS AN ARTISTIC TOOL

Розвиток цифрових технологій спрямований на постійне підвищення якості зображення, зручності та простоти у використанні. Парадоксальним чином, це призводить до певного зворотного ефекту. Технічна якість безумовно зростає, але зумовлена вона не майстерністю фотографа, який віртуозно володіє технікою, а високою якістю і можливостями самої техніки.

Розглянемо деякі з основних переваг дигітальних фотознімків. Миттєвий доступ: фотознімки готові до перегляду та обробки майже одразу після зйомки, оскільки процес оцифрування відбувається в момент експозиції.

Легка обробка: фотографії можуть бути легко оброблені. Серед можливостей поліпшення та модифікації зображення наявні ретушування, зміна контрасту, кольорів та інші операції.

Зручність зберігання: фотографії можна легко зберігати на цифрових носіях, які займають мало місця, і резервувати для збереження даних.

Легкість передачі: фотографії можуть бути легко передані через мережу Інтернет, зокрема електронну пошту або інші засоби зв'язку, що робить їх легкими для обміну з іншими людьми.

Універсальність: цифрові знімки зазвичай зберігаються в стандартних форматах, що дозволяє їм бути сумісними з багатьма програмами для перегляду і обробки фотографій.

Відсутність необхідності в плівці та обробці: порівняно зі звичайними плівковими фотографіями, електронні фотознімки заощаджують час і гроші, оскільки не потребують проявлення та сканування.

Як ми можемо відзначити, майже всі переваги стосуються саме зручності у використанні. Це, безумовно, привело до зростання популярності діджитал-фотографії як у професійному, так і в любительському сегменті.

Фах фотографа став дуже популярним. Попит на фотографічні зображення з появою інтернет-магазинів, комерційних сайтів зростає щорічно. Але в мистецькому середовищі всі ці переваги мають зворотній аспект, оскільки фотомистецтво прагне не кількості і якості зображення, а особистого індивідуального самовираження.

Створити унікальний контент стає дедалі важче. Інструментарій цифрової фотографії звужує кордони самопрояву, залишаючи авторам лише «комп'ютерні» можливості при постобробці. Але це не всім до вподоби.

Якщо раніше для отримання чіткого зображення з високою деталізацією і гарною композицією від фотографа потребувалися великий досвід, роки тривалої практики та знання, то зараз таке зображення робиться миттєво за допомогою